

Хто выбраў год таму айчынную валюту, аказаўся ў выйгрышы

Спачатку

лепш укладваць у сябе

У сваё здароўе, адукацыю, знешні выгляд, асобнае развіццё. Гэта адзін з самых бяспрыгрышных варыянтаў укладання — бо, стаўшы найлепшай версіяй сябе, вы не проста зменіце якасць і ўспрыманне жыцця, але і зможаце больш зарабляць.

Так, заснавальнік вядомага аўтаканцэрна Генры Форд свае першыя сур'ёзныя грошы выдаткаваў на дарагі касцюм, каб здавацца прэзентабельным у вачах партнёраў і работадаўцаў. Шлях такога інвеставання — набыццё і чытанне кніг, атрыманне дадатковай адукацыі, заняткі ў спартзале, змяненне звычак харчавання і іншыя паляпшэнне сябе. Рызыка адна — ваша лянота і няўменне распарадзіцца сваім патэнцыялам.

Банкаўскія ўклады

Мабыць, самы папулярны і разумелы спосаб укладання грошавых сродкаў: вы прыносіце суму ў выбранны банк, выбіраеце тэрмін, працэнтную стаўку і ўмовы, а ў канцы тэрміну забіраеце грошы.

Банкаўскія дэпазіты — гэта доўгатэрміновы, але цалкам прымальны праект. Мы нічым не рызыкуем, таму што абсалютна ўсе банкі застрахованы на любы выпадак жыцця і вашы грошы змогуць вярнуцца да вас. Калі разглядаць сітуацыю з пазітыўнага боку, то вы будзеце мець стабільны, хоць і невялікі прыбытак.

Як ні дзіўна, але памер даходу напрамую залежыць ад валюты, у якой мы збіраемся захоўваць зберажэнні. Адгадаць, што будзе больш устойлівым: долар, еўра, рубель або швейцарскі франк — цяпер вельмі складана.

Некаторыя фінансісты прыводзяць залатое правіла ўкладання — не класці ўсе яйкі ў адзін кошык. Рэкамендуецца 60% укладаў трымаць у айчыннай валюты, па 20% — у доларах і еўра. Існуюць

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

розныя прагнозы аб тым, што долар можа абрынуцца, але, ва ўсякім выпадку, зрабіць гэта не так ужо і проста, таму што гэта міжнародная рэзервовая валюта. Таму можна ўкласці грошы і ў долар, і еўра, а можна — і ў рублі. Варта паспрабаваць пашукаць і іншыя ўстойлівыя валюты. Але ўсе валюты сёння не гарантуюць захаванасць зберажэнняў на 100%.

Да таго ж мы цяпер назіраем доўгі працэс умацавання беларускага рубля і зніжэнне дэвальвацыйных чаканняў насельніцтвам. Таму цікавасць да дэпазітаў непасрэдна ў доларах расці не можа. І, магчыма, нават ідзе невялікі паток грошай насельніцтва з замежнага сектара банкаўскіх дэпазітаў у айчынны.

Калі вы не збіраеце грошы для паездкі ў Еўропу, тады трэба выбіраць валюту для інвестыцыі, дзе самая маленькая маржа (розніца паміж купляй і продажам банкнот). У нашых беларускіх рэаліях гэта якраз долар. Але не варта забываць, што самыя вялікія працэнты па ўкладах прысутнічаюць менавіта ў рублёвых дэпазітах. І яшчэ нагадаю, што курс долара нязменна стаіць на адным месцы на працягу амаль двух з паловай гадоў, аж да лета мінулага года.

За год па рублёвых дэпазітах — даход салідны

У канцы жніўня 2020 года курс долара да беларускага рубля быў 1 да 2,65. На працягу года рубель неаднаразова ўмацоўваўся і падаў, але цяпер ён досыць працяглы час адваўвае страчанае. Цяпер наш рубель упэўнена стаіць каля «адсечкі» ў 2,5 за долар. І нават умацоўваецца далей.

Калі меркаваць, што ў жніўні мінулага года чалавек прадаў долары і паклаў грошы на рублёвы дэпазіт, то на сёння ён мае вельмі важкі «навар» — 17% у валюты. Па рублёвых укладах тады існавала максімальная стаўка — 15% гадавых плюс 2% за кошт умацавання рубля.

У цяперашніх знешнеэканамічных умовах нашай эканоміцы грошы неабходныя яшчэ ў большай ступені, чым год таму. Таму ўсе банкі істотна паднялі свае стаўкі і ў рублях, а таксама ў валюты. І зарабіць у рублях цяпер можна яшчэ больш.

Напрыклад, з другога тыдня верасня найбуйнейшы банк краіны павысіў працэнтную стаўку па нанава прымаемых тэрміновых банкаўскіх укладах у беларускіх рублях. Самы папулярны ўклад «Ураджайны Безадзёўны» на тэрмін 13 месяцаў — 19,73% гадавых (стаўка крэдыту авернайт Нацыянальнага банка (далей — СКА), сёння яна 9,5% плюс 9,48%).

Самы ж выгадны ўклад Беларусбанка «Дзіцячы» Безадзёўны» на тэрмін 5 гадоў — 19,9% гадавых (СКА плюс 9,65%) і «Беларусбанк — анл@йн» (безадзёўны) на тэрмін 36 месяцаў — на працягу першых трох месяцаў захоўвання — зыходзячы з фіксаванай працэнтнай стаўкі ў памеры 19,9% гадавых, а з дня, наступнага за днём заканчэння першых трох месяцаў, — зыходзячы са зменнай гадавой працэнтнай стаўкі ў памеры 19,9% гадавых (СКА плюс 9,65%).

Павялічыліся працэнты па валютных дэпазітах, яны сталі ад 2% да 5,5%. Павелічэнне значнае, але яно не параўнальнае з 20% прыбыткам па рублёвых укладах.

І яшчэ. Калі вы паклалі зберажэнні на валютны дэпазіт, а ён праляжаў менш за два гады — будзьце ласкавы, заплаціце пададак. А з рублём мы маем невялікае паслабленне. Падаходны падатак (13%) будзе ўтрымлівацца з даходаў, атрыманых у беларускіх рублях, — тэрмінам менш за 1 год. Паляжалі вашы крэўныя рублі на рахунках год і адзін дзень — усё, ніякіх падаткаў з працэнтаў плаціць не трэба.

Калі патрэбна дапамога брокера

Укладваць свае грошы ў куплю каштоўных папер рызыкне не кожны. Праблема ў тым, каб вылічыць,

якая кантора стане доўгажыхаром, а якая — матыльком-аднадзёнкам. Для гэтага патрабуюцца спецыяльныя веды, якіх у звычайнага жыхара проста няма, аднак яны маюцца ў брокера або банкіра. Менавіта таму былі створаны спецыяльныя фонды банкаўскага кіравання — формы інвеставання, якая мае на ўвазе аб'яднанне грашовых сродкаў ад розных укладчыкаў і правядзенне розных фінансавых аперацый пад наглядам вопытных фінансістаў.

Напрыклад, дзяржаўныя аблігацыі Міністэрства фінансаў зараз можна набыць на другасным рынку праз структуру «АСБ Брокер». Гэтыя каштоўныя паперы купляюцца кліентамі за беларускія рублі па курсе Нацбанка, з разліку кошту адной аблігацыі роўнай тысячы долараў. Прыбытковасць аблігацыі, стабільная і роўная ад 4% да 5,5% гадавых, у залежнасці ад нумара выпуску. Дывідэнды па паперах выплачваюцца адзін раз на тры месяцы.

Дадзеная структура прадае і карпаратыўныя аблігацыі. Наогул, у «скарбонцы» арганізацыі «АСБ Брокер» цяпер прадаецца мноства аблігацый розных прадпрыемстваў і фінансавых кампаній. Гэта і добра вядомыя фірмы і структуры, якія былі створаны нядаўна. Доларавая прыбытковасць гэтых каштоўных папер вар'іруецца ад 6% гадавых да 11%. Ёсць там і аблігацыі, намінаваныя ў еўра і беларускіх рублях. Дык вось, максімальная стаўка даходнасці аблігацый у айчыннай валюты роўная 27% гадавых.

Нерухомасць заўжды ў цане

Ёсць некалькі варыянтаў: купіць кватэру і здаваць яе, купіць кватэру на стадыі забудовы і прадаць гатовую па ўзрослай цане, укласціся ў рамонт старога жылля і прадаць яго даражэй. Гэты спосаб мае права на існаванне, але пужае шэрагам недахопаў: высокі парог уваходжання (нават на этапе забудовы кватэра каштуе досыць вялікіх грошай); малая ліквіднасць

(каб прадаць кватэру выгадна, патрэбны час); рызык падману з боку забудоўшчыка.

Блогі, нэтворкінг

і венчурныя інвестыцыі

Існуе маладзёжны спосаб укладвання грошай, які спарадзіў ужо не адзін наспяховы кейс. Можна падарожнічаць, развітаць моўныя навыкі, мець зносіны, весці блог і зарабляць на ім. Дарэчы, блог сам па сабе — таксама навагодні спосаб укладання з невялікім парогам уваходжання. Але тут патрэбны талент, шанцаванне і тая самая big idea, каб не згубіцца ў тэрабайтах інфармацыі.

Інвестыцыі ў нэтворкінг — навагодні шлях інвеставання. Усё проста: купляеце квітку на стромкія мерапрыемствы, лекцыі, выстаўкі, канферэнцыі, знаёміцеся з патрэбнымі і карыснымі людзьмі, а затым спрабуеце выкарыстоўваць сувязі сабе на карысць — напрыклад, знайсці высокааплачную работу ў сталічных рэгіёнах. Зноў жа, сумнеўны і рызыкаваны спосаб.

Інавацыі і венчурныя інвестыцыі сёння прыцягваюць усіх: ад масцітых алігархаў да прыватных удзельнікаў краўдфандынгавых кампаній. Сапраўды, можна ўкласці ў развіццё тэхналагічнага стартапу або асобны прадукт, але гэта дорага, доўга і вельмі рызыкаўна.

Навучыцеся казаць «не»

Зусім неапраўдана і нават небяспечна выглядаюць укладанні ў азартныя гульні, латарэі, спартыўныя і іншыя таталізатары, фонды развіцця перспектывных рэпартаў і іншае. За ўсім гэтым стаяць разумныя людзі і яшчэ больш разумныя машыны і праграмы, якія знойдуць спосаб пакінуць вас у лепшым выпадку ні з чым, у горшым — яшчэ і з абавязкам.

Але ж і без іх варыянтаў укладання шмат, на любы густ і на любую стартую суму. Галоўнае — нічога не баяцца, пачаць, не спыняцца ў атрыманні ведаў і вопыту.

Сяргей КУРКАЧ.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Чэхія абвінаваціла ЕС ва ўмяшанні ў перадвыбарчую кампанію ў краіне

Органы ўлады Еўрапейскага саюза ўмешваюцца ў перадвыбарчую кампанію ў ніжнюю палату парламента Чэхіі, заявіў прэм'ер-міністр краіны Андрэй Бабіш у інтэрв'ю выданню Parlamentnilisty.

Палітык абвінаваціў дэпутатаў Еўрапарламента ў ціску на Еўрапейскую камісію з мэтай умяшання ва ўнутраныя справы Чэхіі. «Гэта не іх справа! Мы — вольная і суверэнная краіна», — падкрэсліў ён. Бабіш таксама раскрытыкаваў намесніка старшыні ЕК, еўракамісара па пытаннях транспарэнтнасці Веру Юровую. Па словах прэм'ера, уплыў ЕС на ўнутраную палітыку адчуваюць таксама ў Венгрыі і Польшчы.

Кітай назваў безадказным стварэнне абароннага альянсу AUKUS на чале з ЗША

Стварэнне трохбаковага абароннага альянсу AUKUS Аўстраліяй, Вялікабрытаніяй і ЗША падрывае рэгіянальную бяспеку і з'яўляецца надзвычай безадказным крокам, заявіў пасол Кітая ў Вашынгтоне Цынь Ган, піша ТАСС.

Выступаючы на відэаканферэнцыі, арганізаванай фондам Джорджа Буша-старэйшага і цэнтрам Джымі

Картэра, кітайскі палітык падкрэсліў, што з'яўленне новага ваеннага альянсу толькі паскорыць гонку ўзбраенняў. На думку Гана, стварэнне AUKUS на чале з ЗША падрывае стабільнасць у рэгіёне, а таксама грэбуе намаганнямі краін па нераспаўсюджванні ядзерных узбраенняў. «Гэта надзвычай безадказна», — падкрэсліў ён.

16 верасня ЗША, Вялікабрытанія і Аўстралія заключылі пагадненне аб абаронным партнёрстве. Кааліцыя атрымала назву AUKUS (Аўстралія, Вялікабрытанія, ЗША). Мэта здзелкі — абарона і адстойванне агульных інтарэсаў бакоў у Інда-Ціхаакіянскім рэгіёне і аб'яднанне намаганняў у сферы развіцця абароннага сектара.

Краіны НАТО заявілі, што перагледзяць сваю стратэгію пасля стварэння AUKUS.

Штам «дэльта» амаль вычарпаў сябе

Штам каранавіруса «дэльта», які выклікаў маштабны ўздым захворвання ва ўсім свеце, практычна вычарпаў сябе. Ён працягвае актыўна мутаваць, але гэтыя мутацыі будуць ужо не такімі небяспечнымі.

Малекулярны біёлаг, доктар біялагічных навук, прафесар, член-карэспандэнт РАН Сяргей Няцёсаў заявіў, што гэтая версія каранавіруса ўжо прайшла свой пік развіцця. Многія эксперты сыходзяцца ў меркаванні, што новыя варыянты «дэльты» не будуць такімі шкоднымі.

Акрамя таго, павінна знізіцца і заразнасць. Размнажэнне новых версій віруса будзе ісці больш павольна, і гэта адаб'ецца на яго актыўнасці, растлумачыў эксперт.

Надвор'е ЦЁПЛЫ ДОЖДЖ ...

А з наступнага тыдня — суха і замаразкі

Быццам бы ўсё супакоілася. Цыклон «Роланд», які амаль тыдзень заліваў нас халоднымі дажджамі, паступова губляе свае пазіцыі. Але гэта не значыць, што ападкі спыняцца.

У найбліжэйшы час на тэрыторыю нашай краіны занясе актыўныя атмасферныя франты ад наступнага цыклону, які змяшчаецца ў наш бок з Балтыйскага мора, паведамляюць спецыялісты Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыёактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды. Таму ў выхадныя будзе дастаткова мокра.

Калі ў пятніцу на большай частцы краіны пройдуць дажджы, у многіх раёнах дастаткова моцныя, то ў выхадныя інтэнсіўнасць ападкаў будзе невялікая. Максімальная тэмпература паветра сёння ўдзень будзе ад плюс 9 градусаў да 15 цяпла. Таксама амаль на ўсёй тэрыторыі краіны будуць ісці кароткачасовыя дажджы і ў суботу. Вецер прагназуецца заходні парывісты. Тэмпература паветра ўначы складзе 4—11 градусаў вышэй за нуль. Удзень будзе ўжо цяплей — ад 10 да 16 градусаў цяпла, па паўднёвым захадзе краіны — да плюс 18 градусаў.

У нядзелю ападкі будуць назірацца ўжо не ва ўсіх рэгіёнах краіны. У гэты дзень месцамі, пераважна па ўсходзе краіны, пройдуць кароткачасовыя дажджы. Уначы і раніцай чакаецца слабы туман. Вецер прагназуецца паўночна-заходні, паўднёва-заходні парывісты. Тэмпература паветра ўначы складзе ад плюс 4 градусаў да 11 градусаў вышэй за нуль. Удзень будзе 11—16 цяпла, па паўднёвым захадзе — да плюс 18 градусаў.

Сяргей КУРКАЧ.